немовля торкається іграшки, воно рухається. Перемикачі також використовують, щоб вимикати та вмикати предмети оточення.

Батьки, які мають дитину з особливими освітніми потребами допомагають спеціалісти, тобто мультидисциплінарна команда, яка може провести професійну оцінку АТ. Часто до складу цієї команди входить асистент – спеціаліст з технології, який має широке уявлення про різні види технологій, адаптовані іграшки, засоби навчання, комунікаційні пристрої та інше адаптоване обладнання. Яким чином технологія може бути використана в усіх сферах життя дитини для підтримки результатів розвитку. До проведення оцінювання, члени команди збирають інформацію про інтереси дитини, здібності та сімейні розпорядки для визначення типу пристрою АТ. Оцінюванню також підлягає середовище, де дитина приводить найбільший час свого життя, це може бути сімейний дім або заклад дошкільної освіти [2].

Після завершення оцінювання спеціаліст надає рекомендації до використання будь-які пристрої чи послуги, які допоможуть дитині досягти очікуваних результатів. Усі рекомендовані пристрої мають бути зручними для використання членами сім'ї. Важливою частиною оцінювання є зосередженість на сильних сторонах і здібностях дитини. Наприклад, якщо немовля з церебральним паралічем може ворушити лише лівою ногою, тоді можливість ворушити цією ногою вважається сильною стороною. Будь-який пристрій АТ має спиратися на цю силу. У цьому випадку перемикач можна розташувати так, щоб кожен раз, коли немовля ворушило ногою, грає музична скринька [3].

Отже, творчість та професіоналізм є обов'язковими умовами роботи спеціалістів у використанні АТ для дітей, які мають значні порушення, а педагоги, батьки та опікуни є великим ресурсом у допомозі дитині.

Література:

1. Romski, M., & Sevick, R. Augmentative communication and early intervention: Myths and realities. *Infants and Young Children*, 2005.18(3). P. 174–185. doi:10.1097/00001163-200507000- 00002

2. Stoner, J. B., Parette, H. P., Watts, E. H., Wojcik, B. W., & Fogal, T. Preschool teacher perceptions of assistive technology and professional development responses. *Education and Training in Developmental Disabilities*, 2008. 43(1). P. 77–91.

3. Wilcox, M., Guimond, A., Campbell, P., & Weintraub Moore, H. Assistive technology for infants and toddlers with disabilities: Provider perspectives regarding use, decision-making practices, and resources. *Topics in Early Childhood Special Education*, 2006. 26 (1). P. 33-50. doi:10.1177/0 2711214060260010401

УДК 373.2.015

Яйленко В. Ф.
старший викладач кафедри дошкільної освіти

ХУДОЖНЯ ПРАЦЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Важливість проблеми формування естетичної компетенції дітей дошкільного віку полягає в тому, що естетичний розвиток є важливою складовою

гармонійного розвитку особистості дитини дошкільного віку. Естетичне виховання тісно пов'язане з усіма сторонами розвитку дитини, дозволяє їй оцінити навколишню дійсність, виділяти прекрасне, впливає на формування повноцінного сприйняття оточуючої дійсності, яке служить основою пізнання світу.

Художня праця є важливим засобом формування естетичної компетенції: вона дозволяє дітям висловити своє уявлення про навколишній світ, розвиває фантазію, уяву, дає можливість закріпити знання про колір, форму, величину, матеріал. У процесі художньої праці у дитини вдосконалюється спостережливість, естетичне сприйняття, естетичні емоції, художній смак, творчі здібності, вміння доступними засобами самостійно створювати прекрасне. В процесі занять художньої праці у дошкільників формуються морально-вольові якості. Діти вчаться зосереджуватися, доводити почату справу до кінця, долати труднощі і підтримувати товаришів.

У наш час проблема естетичного виховання, розвитку особистості, формування її естетичної культури розглядалася досить повно в працях вітчизняних і зарубіжних педагогів і психологів. Серед них С. У. Гончаренко, Н. А. Ветлугіна, Б. Т. Лихачов, В. О. Сухомлинський, А. В. Запорожець, А. І. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн, Г. Рід, П. Еббс та інші. Ці вчені визначили чимало різних підходів до визначення понять, вибору шляхів і засобів естетичного виховання.

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти, одним із основних завдань дошкільного закладу є забезпечення відповідних умов для різностороннього, повноцінного та своєчасного розвитку дитини з метою виховання ініціативної та творчої особистості. Для досягнення цієї мети вихователь має змінити орієнтири у виборі методів організації занять при різних видах діяльності дітей дошкільного віку. Він має перейти від репродуктивних методів до творчих та дослідницьких, тобто продуктивних. Все це можна реалізувати за допомогою художньої праці [1].

На думку Котляра В. П., художня праця представляє собою творчу діяльність, яка сприяє всебічному розвитку дитини дошкільного віку, активному пізнанню нею оточуючого світу, виховання вмінь правдиво та творчо відображати свої враження у пластичній та графічній формі. Такі головні властивості індивіда як акуратність, цілеспрямованість, наполегливість, творчість та відчуття смаку, формуються під час занять з художньої праці [2].

Так, під час ліплення, створення аплікації чи малювання, дитина виражає своє особисте ставлення до виробу. Вона може відзначити, що їй подобається у роботі, а що ні, які емоції викликає процес створення виробу мистецтва. Дитина, яка виражає своє ставлення до праці, проявляє естетичну оцінку.

Розвиток у дітей естетичних почуттів дозволяє підвести їх до естетичних оцінок предмету і його окремих властивостей, які можна позначити різними визначеннями: величезний, витончений, легкий, радісний, святковий, живий та ін. Для естетичного виховання дітей і для розвитку їх образотворчих здібностей велике значення має знайомство з витворами образотворчого мистецтва. Яскравість, виразність образів в картинах, скульптурі, архітектурі та творах прикладного мистецтва викликає естетичне переживання, допомагає дітям глибше і повніше сприймати явища життя і знаходити образні вираження своїх вражень в малюнках, ліпленні, аплікації.

До змісту художньої праці входить: навчити дітей виготовляти прості вироби з паперу та картону, тканини, природного матеріалу (іграшки-саморобки, вітальні листівки, ялинкові прикраси, персонажі і декорації ляльового театру, букети із засушених рослин, килимки для ляльок, серветки, атрибути для ігор, подарунки для батьків до свят, іграшки для малят, різноманітні предмети побуту: (кошики, меблі тощо); виготовляти іграшки з поролону, використовувати нетрадиційні техніки.

Виготовлення подарунків рідним і друзям справляє великий вплив на моральну та естетичну свідомість дитини (привчає виявляти увагу до оточуючих, працювати заради того, щоб зробити їм приємне). Така праця розвиває уяву, спостережливість, художнє мислення, естетичне чуття, конструктивні здібності, моторні навички дітей, формує корисні практичні навички, збагачує знаннями про властивості різних матеріалів. Її результати здебільшого викликають позитивні емоції, захоплення дорослих, що посилює ефект самопізнання, самоусвідомлення, самоствердження дитини, збуджують у ній здорове честолюбство. Нерідко вже з дошкільного віку дитина починає усвідомлювати свої здібності, талант, виношувати мрію на все життя [3].

Художня праця є джерелом насолоди для дитини, засобом розвитку сенсорних відчуттів (дотикових, зорових, слухових), психічних процесів (уяви, мислення, мови), моторних навичок, естетичного чуття, моральних якостей. Проте організація художньої праці з дітьми дошкільного віку потребує уваги і керівництва з боку дорослих, що полягає насамперед у забезпеченні дітей матеріалами для праці та навчанні прийомам роботи з ним.

Для розвитку дитячої творчості необхідно створювати естетичне розвиваюче середовище, поступово залучаючи до цього процесу дітей, викликаючи у них радість, задоволення від затишного, красивого оснащення групи, ігрових куточків; включати в оформлення групи створені дітьми індивідуальні та колективні малюнки, аплікації. Велике значення мають естетичне оформлення занять; вдалий підбір матеріалів для занять, зручне і раціональне їх розміщення; доброзичливе ставлення вихователів до кожної дитини, емоційно-позитивна атмосфера заняття; шанобливе ставлення дорослих до дитячих малюнків, ліплення, аплікацій [4].

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL : https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini. (дата звернення 22.12. 2022).

2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей: навч. посіб. Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2010. 222 с.

3. Пазиненко С. М. Розвиток творчих здібностей. Нетрадиційні заняття з художньої праці в старшій групі. Харків: Основа, 2007. 112 с.

4. Тименко В. П. Заняття з дитячої художньої творчості. *Палітра педагога*. 2001. № 3. С. 6-9.